

155. MAANANTAINA 4. JOULUKUUTA 2000

kello 23

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

- 1) Hallituksen esitys laiksi rangaistusten täytäntöönpanon hallinnosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 5195
 Hallituksen esitys HE 136/2000 vp
 Lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2000 vp

Toinen käsittely

- 2) Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 69 ja 71 §:n muuttamisesta.. 5195
 Hallituksen esitys HE 83/2000 vp
 Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2000 vp
 Lakialoite LA 196/1999 vp, 44/2000 vp
 Toimenpidealoite TPA 31, 162/2000 vp
- 3) Hallituksen esitys laiksi ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeve-
 rosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta..... 5196
 Hallituksen esitys HE 106/2000 vp
 Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2000 vp
- 4) Hallituksen esitys laiksi varallisuusverolain muuttamisesta..... 5196
 Hallituksen esitys HE 103/2000 vp
 Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 36/2000 vp
- 5) Hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahjaverolain 57 §:n muuttami-
 sesta..... 5196
 Hallituksen esitys HE 104/2000 vp
 Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 37/2000 vp
 Lakialoite LA 69/1999 vp, 54, 96/2000 vp
 Toimenpidealoite TPA 4, 53, 140, 145, 194/2000 vp

- 6) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun sekä tutkintavankeudesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta; Hallituksen esitys laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta 5196
Hallituksen esitys HE 171/2000 vp, 35/2000 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 12/2000 vp
- 7) Hallituksen esitys laeiksi yrittäjien eläkelain 1 ja 9 §:n sekä työntekijäin eläkelain 10 a ja 19 c §:n muuttamisesta 5197
Hallituksen esitys HE 194/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö StVM 32/2000 vp
- 8) Hallituksen esitys laeiksi kansanterveyslain 14 ja 49 §:n, erikoissairaanhoidon lain 59 §:n ja mielenterveyslain 34 §:n muuttamisesta 5197
Hallituksen esitys HE 149/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö StVM 33/2000 vp
- 9) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta 5202
Hallituksen esitys HE 155/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö StVM 34/2000 vp
- 10) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 a §:n muuttamisesta..... 5202
Hallituksen esitys HE 193/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö StVM 35/2000 vp
Lakialoite LA 52/2000 vp
- 11) Hallituksen esitys laeiksi osakeyhtiölain ja vakuutusyhtiölain 8 luvun 1 a §:n muuttamisesta 5205
Hallituksen esitys HE 186/2000 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 37/2000 vp
- 12) Hallituksen esitys laiksi aikuiskoulutustuesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 5205
Hallituksen esitys HE 150/2000 vp
Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan mietintö TyVM 11/2000 vp

Lähetekeskustelu

- 13) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 2001 ja 2002 koskeissa työ- ja virkaehtosopimuksissa 5205
Hallituksen esitys HE 196/2000 vp
- 14) Hallituksen esitys laiksi autoverolain muuttamisesta 5205
Hallituksen esitys HE 197/2000 vp

- 15) Hallituksen esitys laiksi kestävänsä metsätalouden rahoituksesta an-
netun lain muuttamisesta 5206
Hallituksen esitys HE 198/2000 vp
- 16) Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan tilisäännön muuttamisesta 5206
Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 4/2000 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyy.

Nimihuuto

Nimihuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuiivat edelliseen täysistuntoon.

2) Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 69 ja 71 §:n muuttamisesta

Osittain toinen, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 83/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 32/2000 vp
Lakialoite LA 196/1999 vp, 44/2000 vp
Toimenpidealoite TPA 31, 162/2000 vp

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

1) Hallituksen esitys laiksi rangaistusten täytäntöönpanon hallinnosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys HE 136/2000 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2000 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 13. Ensin käydään asiasta yleiskeskustelu ja sen jälkeen otetaan mietinnössä hyväksyttäväksi ehdotetut 1.—6., 8. ja 9. lakiehdotus yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtainen käsittely:

1.—6., 8. ja 9. lakiehdotuksen sisältö hyväksytään keskustelutta mietinnön mukaisena.

Eduskunta yhtyy lakivaliokunnan ehdotukseen 7. lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Toinen varapuhemies: Ensin käydään keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista, joista ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteista.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

¹ **Juhani Sjöblom /kok:** Arvoisa puhemies! Esillä oleva lakiesitys on hyvä esimerkki siitä, että hallitus pystyy reagoimaan, kun ilmenee ongelma tai haaste. Korostan, että tämä lakimuutos tuo yhden lisävaihtoehdon sairaan lapsen hoitamiseen. Tämä ei poista tai muuta vanhempien oikeutta tai vastuuta päättää, miten he haluavat hoitaa lapsensa tämän sairastuessa.

Lapsiperheet ja yrittäjät odottavat tätä lakia ja on hyvä, että se astuu voimaan takautuvasti 1.1.2000 alkaen, kun se on käytössä jo varsin monella paikkakunnalla ja monessa yrityksessä.

Keskustelu päättyy.

Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toimenpideoitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Hallituksen esitys laiksi ulkomailta tulevan palkansaaajan lähdeverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 106/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 33/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 103/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 36/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys laiksi perintö- ja lahja- verolain 57 §:n muuttamisesta

Osittain toinen, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 104/2000 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 37/2000 vp
Lakialoite LA 69/1999 vp, 54, 96/2000 vp
Toimenpideoite TPA 4, 53, 140, 145, 194/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensin käydään keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista, joista ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpideoitteista.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen toimenpideoitteiden hylkäämisestä.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun sekä tutkintavankeudesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta **Hallituksen esitys laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 171/2000 vp, 35/2000 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 12/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt, hallituksen esityksiin n:ot 171 ja 35/2000 vp sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys laeiksi yrittäjien eläkelain 1 ja 9 §:n sekä työntekijäin eläkelain 10 a ja 19 c §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 194/2000 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 32/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Marjatta Stenius-Kaukonen /vas:** Arvoisa puhemies! En ole pyytänyt puheenvuoroa yrittäjien eläkelakiin. Anteeksi, vasta kansanterveyslakiin.

Keskustelu päättyy.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laeiksi kansanterveyslain 14 ja 49 §:n, erikoissairaanhoitolain 59 §:n ja mielenterveyslain 34 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 149/2000 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 33/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9) asiasta.

Keskustelu:

¹ **Marjatta Stenius-Kaukonen /vas:** Arvoisa puhemies! Taisin kyllä vahingossa pyytää puheenvuoron edelliseenkin asiaan, kun sanoin, että laittakaa minun nimeni sosiaali- ja terveysvaliokunnan asioihin, enkä muistanut, että siellä oli edellinenkin asia. Pyydän anteeksi, jos äsken sanoin, että minut on laitettu listalle, vaikka en ole pyytänyt. Olin pyytänyt, mutta siitä ei ollut tarkoitus puhua, mutta hammashuollosta minun on kyllä tarkoitus puhua, koska valitettavasti en ensimmäiseen käsittelyyn voinut osallistua.

Hammashuoltolainsäädäntö, joka nyt ollaan hyväksymässä, kuuluu erittäin tärkeisiin asioihin ja merkittäviin parannuksiin, joita on odotettu kymmenen vuotta. Sitä ennenkin niitä tietysti odotettiin, mutta kymmenen vuotta sitten säädettiin laki järjestelmällisen hammashuollon ulottamisesta koko väestöön, mutta valitettavasti pari kuukautta sen jälkeen se peruttiin. Nyt vasta on päästy kymmenen vuoden odotuksen jälkeen siihen tilanteeseen, että nämä lait ovat nyt olleet uudessa käsittelyssä ja ne on jo ensimmäisessä käsittelyssä sisällön osalta hyväksytyt ja nyt toisessa käsittelyssä hyväksytään lopullisesti. En usko, että kukaan tulee esittämään näiden hylkäämistä, vaikka kritiikkiäkin näihin on esitetty. Mutta erittäin tärkeää on korostaa sitä, että tämä pääasia, mitä näissä lakiesityksissä, sekä tässä kansanterveyslain että seuraavassa asiakohdassa sairausvakuutuslain muutoksessa, nyt säädetään, järjestelmällisen hammashuollon ulottaminen koko väestöön, on erittäin merkittävä ja erittäin tärkeä asia. Itse asiassa on ollut varsin merkittävää, että yleensä kansalaisille on kuulunut terveydenhuolto ja he ovat saaneet sitä terveyskeskuksissa tai vaihtoehtoisesti heillä on ollut oikeus sairausvakuutuskorvauksiin, voi sanoa, kaikkien muun ruumiinosan sairauksien osalta, mutta suun sairaudet ovat olleet ainoat, jotka ovat olleet ulkopuolella. Se, että suun terveyttä ei kaikilla ihmisillä ole ollut mahdollisuutta hoitaa varojen puutteessa, on johtanut monien muiden sairauksien pahenemiseen ja sitä kautta tosiasia

varmasti suurempiin kustannuksiin kuin mitä hyvä hammashoito aiheuttaa.

Nämä esityksethän tulevat nyt voimaan asteittain. Kun esimerkiksi tänään iltauutisissa kerrottiin asiasta, niin voi vain todeta, että vaikeaa on ollut lukea toimittajillekin ne voimaantulosäänökset ja niiden tarkoitus, kun me sitä valiokunnassa pohdimme, onko nämä kirjoitettu, niin kuin me olemme tarkoittaneet, ja niitä kertaalleen muutettiin. Nyt pykälät ovat kyllä minun käsitykseni mukaan sellaiset kuin me olemme tarkoittaneet, mutta vaikeaa niitä tuntuu olevan edelleen tulkita.

Siis mitä nyt on hyväksytty? Molemmat lakiput tulevat voimaan huhtikuun alussa. Huhtikuun alusta alkaen vuonna 46 ja sen jälkeen syntyneillä on oikeus sairausvakuutuskorvauksiin, tähän mennessä on ollut vuonna 56 ja sen jälkeen syntyneillä. Kymmenen ikäluokkaa tulee nyt tähän sairausvakuutuksen piiriin.

Myöskin kansanterveyslaki astuu voimaan vuonna 46 ja sen jälkeen syntyneiden osalta huhtikuun alussa, mutta kunnilla on velvollisuus toteuttaa näille ikäryhmille hammashuolto ensi vuoden loppuun mennessä. Siis niille on annettu siirtymäaika tässä. Juuri tämä osa esimerkiksi jäi uutisissa kertomatta. Ehkä siellä on haluttu oikaista vähän asioita, en tiedä. Vai onko kysymys ollut ymmärtämisestä? En halua sitä nyt laajemmin arvioida.

Joka tapauksessa tämä ensimmäinen vaihe toteutuu nyt. Se, miten eduskunta muutti hallituksen esitystä, oli erittäin tärkeää. Valiokunta kirjoitti nyt itse pykälät siihen muotoon, jossa ne siten, kun laki on kokonaisuudessaan voimassa, tulevat olemaan. Voimaantulosäännöksellä määriteltiin voimaantuloajat, että ne ovat erilaiset eri ikäryhmille. Ikävä kyllä vieläkin jouduttiin tällaiseen asteittaiseen voimaantuloon.

Nyt kirjoitettiin siis myöskin, että ennen vuotta 46 syntyneet pääsevät hammashuollon piiriin. Tämä on toteutettava viimeistään 1. päivään joulukuuta 2002 mennessä kuntien hammashuollon osalta ja 1.12.2002 alkaen sairausvakuutuksen piiriin pääsevät myös kaikki ikäluokat. (Ed. Aittoniemi: Ette itsekään usko sitä!) — Kyllä minä uskon, ed. Aittoniemi, vakaasti siihen, että näitä lakeja ei enää muuteta. Mutta ed. Aittoniemi tietää aivan yhtä hyvin kuin minäkin, että mitä lakia tahansa voidaan milloin tahansa muuttaa, ei mikään laki ole sen pysyvämpi kuin nyt tämä laki, kun se nyt säädetään tänä iltana loppuun.

Sen jälkeen olen halunnut erittäin voimakkaasti korostaa sitä, että se, mikä tässä on keskeinen lain sisältö, hammashuollon toteuttaminen, on tärkeää ja se menee tietysti ylitse senkin kritiikin, jota seuraavassa tulen esittämään, mutta ei se kritiikki ole mitenkään aiheetonta. Kritiikkini on myös erittäin voimakasta sen osalta, että nyt tämä toteutetaan niin sanotusti kustannusneutraalisti. Kustannusneutraaliutta on terveydenhuollossa viime vuosina toteutettu. Pidän sitä terveyspoliittisesti täysin kestäättömänä pohjana, täysin kestäättömänä pohjana sellaista terveydenhuollon uusien asioiden mukaanottamista, että ne pannaan toisten sairaiden maksettaviksi. Se on terveyspoliittisesti kestäättömän tie. Toivon, että tästä kustannusneutraaliuden ideasta tai älyttömyydestä paremminkin päästään eroon.

Suun terveydenhuollolla voidaan varmasti saada niitä kustannussäästöjä, joita nyt haetaan. Mutta valitettavasti valtiovarainministeriö ei ollut valmis uskomaan tähän, vaan vaati näitä kustannuksia korvattavaksi korottamalla esimerkiksi omavastuuosuuksia sairausvakuutuksessa ja myöskin heikentämällä muiden jo hammashuollon piirissä olevien korvaustasoa.

Erityisesti sairausvakuutuksen matkakustannusten omavastuusta toteaisin, että juuri se on kaikkein eniten sairastavia ja silloin yleensä myöskin vanhimpia ikäluokkia, jotka nyt tulevat viimeisenä tämän järjestelmällisen hammashuollon piiriin, eniten rokottavaa. Siis voi sanoa, että on kummallista, että tällaisia keinoja pitää hakea, kun tehdään jotain hyvää asiaa. Se, minkä saimme aikaiseksi, oli se, että matkakustannusten omavastuukattoa nostettiin vain 35 markkaa elikkä käytännössä ei ollenkaan 900:sta 935 markkaan, kun hallitus esitti 1 100:aa markkaa. Mutta missä valitettavasti emme päässeet tulokseen, oli se, mitä vasemmistoliiton ja vihreiden edustajat valiokunnassa esittivät opposition lisäksi, että matkakustannusten omavastuita ei lainkaan olisi korotettu. Nyt kun edestakainen matka nousee 90:stä 110 markkaan, niin tämä on erittäin kova korotus. Kaiken lisäksi se johtaa, voi sanoa, siihen, että kun niille, jotka maksuliikennettä hoitavat, eli useimmiten takseille, jotka kuljettavat, satanen olisi ollut tasaraha, niin tämä 110 markkaa aiheuttaa vielä suurta ylimääräistä vaivaa. Uskoisin, että moni olisi ollut valmis yhdeksänkymppin sijasta satasen antamaan eikä kauheasti surrut sitä, ettei saanut kymppiä takaisin, mutta tätä suree moni.

Varmaan ed. Zyskoviczkin toivon mukaan tulee kuulemaan. On mielenkiintoista, että hänen piti tulla kuuntelemaan, mitenhän Stenius-Kaukonen keksii hallitusta arvostella. Kyllä ed. Zyskovicz on oikeassa, että nyt kun hän on salissa, arvostelen hallitusta, mutta olisin toivonut, että ed. Zyskovicz olisi ollut paikalla puheeni alkusan aikana, jolloin kehuin hallituksen esitystä. Tämä on hyvä esitys. (Ed. Zyskovicz: Sitä kuuntelin työhuoneessani!) — No niin. Mutta matkakustannusten omavastuun korotus on todella perusteeton. (Ed. Väistö: Näin on!) — On hyvä, että ed. Väistö myöskin Diabetesliiton varapuheenjohtajana tuntee esimerkiksi tämän yhden potilasryhmän tilanteen, joka kuuluu juuri niihin, jotka paljon sairastavat ja joutuvat sen takia paljon matkustamaan hoitolaitokseen, terveyskeskukseen, sairaalaan jne. — Esimerkiksi toinen ryhmä, jossa liitto oli aktiivinen, olivat erilaisia reumasairauksia sairastavat.

Toivon, että tässä asiassa, kun hallitus valmis telee ensi vuoden budjettia, ed. Zyskovicz voisi olla omalta osaltaan aktiivinen. Kun vuoden 2002 budjettiin tietysti joudutaan hakemaan määrärahoja, joilla rahoitetaan vain yhden kuukauden osuus vuonna 2002 hammashuollossa, ei suinkaan oteta paljon sairailta pois sitä rahaa. Toivon, että siinä yhteydessä ed. Zyskovicz voisi olla kanssani ajamassa sitä, että silloin voitaisiin päästä takaisin siihen, että matkakustannukset olisivat 50 markkaa yhdensuuntaiselta matkalta ja 100 markkaa edestakaiselta matkalta. Tällaisen hartaan toivomuksen saanen esittää ed. Zyskoviczille tässä yhteydessä.

² **Juha Rehula /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Äsken täällä käsiteltiin lakia kuntouttavasta työtoiminnasta. Silloin olisi todella toivonut, että ed. Zyskovicz olisi ollut paikalla. Hän vaatimalla vaati lakia ennen joulua tähän taloon, ja me sen tänne väänsimme ja käänsimme. Se ei hammashuoltoon liity millään lailla, mutta samoja elementtejä sieltä löytyy varsinkin rahoituksen osalta kuin tästäkin laista.

Arvoisa herra puhemies! Itse hammashuoltoaista varmastikin koko eduskunta on yhtä mieltä, yhtä mieltä siitä, että vihdoinkin koko väestö vuoden 2002 loppuun mennessä tulee sairausvakuutuksen piiriin hammashuollon korvausten osalta. Osa meistä sanoo "vihdoinkin". Väestön terveyden kannalta ei ole suinkaan vähäpätöinen asia, että suun terveydestä huolehditaan. Vähä-

merkityksistä ei ole myöskään se, että valiokunta on kirjoittanut lain niin, että se tulee voimaan 1.4.2001 voimaantulosäännöksen kautta täten täytäntöönpanon porrastaen.

Tämä on kannatettava malli varsinkin siksi, että meillä on tänään jo lukuisa joukko kuntia, jotka hammashuollon ovat hoitaneet nykyistä lakia laajemmin. Toisaalta, niin kuin ensimmäisen käsittelyn yhteydessäkin totesin, varsinkin maan suurimmat kaupungit ovat tänäänkin siinä tilanteessa, että eivät ole voimassa olevaa lakiakaan pystyneet noudattamaan edes lain kirjaimen edellyttämällä tavalla. Ainakin tulee käymään niin, että väestön keskinäinen tasa-arvo lisääntyy. Samoin terveyspoliittisesti tämä laki on merkittävä, niin kuin aikaisemmin jo totesin. Suun terveydentilan paranemisella ei ole suinkaan vähäpätöinen merkitys sille, miten me yleisemminkin voimme.

Käsittelyssä olevan lain suurin heikkous on siis se tapa, jolla se kustannetaan. Ed. Stenius-Kaukonen hyvin laajasti äsken kertoi jo siitä, että sairausvakuutuksen korvausten omavastuitten nostot eivät todellakaan ole se tapa, jolla tämän tyyppiset uudistukset pitäisi edes osittain rahoittaa. No, ensimmäisen käsittelyn ja äänestysten jälkeen, jotka täällä käytiin, tiedämme, että eduskunnan enemmistö on sitä mieltä, että näin kuitenkin tulee toimia kuin hallitus on esittänyt. Näiltä osinhan asia on siten loppuun käsitelty.

Toinen asia, jonka myös ed. Stenius-Kaukonen otti esiin, on sana "kustannusneutraali", josta eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on ollut tämän lain käsittelyn osalta yhtä mieltä siitä, että tätä sanaa olisi pystyttävä tulkitsemaan tavanomaista laajemmin. Meillä on valtiovarainministeriön tulkinta asiasta. Näyttää siltä, että juuri tahtoakaan ei muuhun ole. Toivoa sopii, että valiokunnan mietintönsäkin kirjoittama toive siitä, että vuonna 2002 talousarviossa kustannusneutraali-sanaa voitaisiin tätä päivää laajemmin tulkita, olisi tulossa meitä vastaan, kun asiaa käsitellään, koska mitään sosiaalipoliittisia perusteitahan tälle rahoitusmallille on hyvinkin vaikea löytää.

Ed. Zyskovicz ehti täältä jo lähteä, mutta tämän on tilanne, joka vastanee hyvinkin pitkälle kokoomuksen ideologiaa siitä, miten julkiset palvelut tai itse kunkin tarvitsemat palvelut tässä tapauksessa tulee rahoittaa. Se maksaa, joka käyttää. Tämä ei vain aina sovellu käytäntöön. Sairastamiseenkin tulisi olla varaa. Valitet-

tavasti muutkin hallitusryhmät täälläkin äsken kuulluista toisenlaisista puheenvuoroista huolimatta ovat tyytyneet kokoomuksen hyvin yksilmäiseen tahtoon, koska sillä varjolla on tämä hyväksi ja kannatettavaksi koettu uudistus saatu läpi ja hyväksytyksi. Näin ei saisi olla. Tämä tosin on tullut tällä vaalikaudella sikäli tutuksi, että hyväksyttiinhan terveydenhuollonkin maksujen korotukset vuosi sitten sillä perusteella, että vastapuolella vaakakupissa olivat maksujen korotukset.

Tästä tulee, herra puhemies, kiistatta kunnille uusi velvoite. Toivon mukaan se ei muutu subjektiiviseksi oikeudeksi. Se on kirjoitettu lain perusteluihin siinä määrin, en sano epäselvästi, mutta epätarkasti siinä mielessä, että tulkintoja voidaan suuntaan jos toiseenkin esittää. Tämähän käy selvästi esille muun muassa hallintovaliokunnan lausunnosta, jossa tähän asiaan on otettu kantaa. Tuntuvat jotenkin saivartelulta ne perustelut, joissa todetaan, ettei kunnan järjestämisvelvollisuuden laajennus merkitsisi sitä, että subjektiivinen oikeus ihmisille syntyisi, vaan kyse on samoista periaatteista, joilla terveyskeskusten palveluja ylipäättensä järjestetään. On todettava, että mielikuva ajaa lain ohi silloin, kun ihmisillä on jokin käsitys siitä, miten jokin asia käytännössä tulisi hoitaa. Ennakkokäsitys tässä asiassa on vahva. Odotukset ovat kovat. Se näkyy muun muassa siinä, että tänä päivänä yksityisellä sektorilla, yksityisessä hammashuollossa on kävijöitä vähemmän, kun ihmiset odottavat tämän lain voimaantuloa.

Arvoisa herra puhemies! Muutamalla sanalla lopuksi asiasta, jonka jostain syystä valiokunnan puheenjohtaja ensimmäisen käsittelyn yhteydessä käyttämässään esittelypuheenvuorossaan unohti, ja toisekseen olin aika yllättynyt, ettei ed. Stenius-Kaukonenkaan tähän asiaan kiinnittänyt huomiota. Mehän tässä samassa laissa olemme hyväksymässä myös sen, että lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja kehitetään. Se on budjettiin sisältyvä 25 miljoonan markan määräraha, johon toivon, että tämän illan aikana on pystytty sosiaali- ja terveysvaliokunnan toivomalla tavalla myös lisää rahoitusta osoittamaan. Tämä 25 miljoonaakin on siinä mielessä tärkeä raha, että edes ne projektit, jotka on saatu kuluvan vuoden aikana käyntiin, saataisiin ensi vuoden puolella loppumaan.

On kyse todella asiasta, jossa myös eduskunnan tulee kantaa vastuunsa. Resurssivajetta on

pystyttävä purkamaan, ja henkilöstöä, niin kuin sosiaali- ja terveysvaliokunta asiantuntijakuulemisen yhteydessä useampaan otteeseen kuuli, olisi saatava lisää. Jo se, että lasten ja nuorten ongelmat tunnistetaan ja ne saadaan eroon aikuisten vastaavista, on myönteinen asia. Mutta lasten ja nuorten kohdalla tämä vaatii todellakin toimenpiteitä. Huoli on vakava, ja on pystyttävä toimimaan myös käytännön tasolla.

Aivan lopuksi, herra puhemies, hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan jokseenkin seuraavaa: "Normiohjauksen käyttöönoton tulee valiokunnan käsityksen mukaan olla viimeinen keino palvelujen turvaamiseksi. Sen tulee olla myös tarkoin harkittua, selkeästi rajattua ja luonteeltaan mahdollisuuksien mukaan tilapäistä." Tähän lauseeseen on helppo yhtyä, sillä nyt käsittelemässämme oleva asia on luonteeltaan sellainen, että myös näin keskustan näkökulmasta on hyväksyttävissä se, mitä lakiin ollaan kirjaamassa asetusten tasoisten valtuuksien antamisesta viranomaisille.

Toinen varapuhemies: Yhden minuutin vastauspuheenvuoro, ed. Stenius-Kaukonen!

3 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siihen oli ainoastaan yksi syy, miksi en lasten ja nuorten mielenterveyspalveluasiana käsitellyt, ja se oli se, että ed. Zyskoviczin innoittamana käytiin vielä minuutin ylitse kymmenen minuutin puheenvuoron ja tämä asia jäi käsittelemättä. Se ei tarkoita sitä, että se olisi vähempiarvoinen. Päinvastoin, lasten ja nuorten psykiatristen palvelujen kuntoon saattaminen on äärimmäisen tärkeä asia. Siinä asiassa meillä ei ollut erimielisyyksiä, joten senkään vuoksi siihen ei ollut syytä puuttua. Tämä asiahan palaa vielä varmasti budjetin loppukustelussa, jossa on lisää määrärahoja valiokunnan mietinnössä esittämän toiveen mukaisesti saatu ja aikaisemmassa budjettilausunnossamme esittämiemme toiveiden mukaisesti saatu.

4 Seppo Kanerva /kok: Arvoisa puhemies! Tämä laki on hyvä ed. Stenius-Kaukoselle, kun hän on nuori, niin kuin hallituksen jäsenetkin, paitsi pääministeri, joka on väliinputoaja, ja eduskunnan varapuhemies Mikkola, mutta heilähän on hyvät palkat. Sitten on tämmöisiä tavalisia pulliais-rivikansanedustajia, niin kuin ed. Aittoniemi ja minä, ja kaikkia muita kansalaisia,

jotka ovat 55 vuotta täyttäneet, mutta eivät ole sotaveteraaneja. Aikoinaan luvattiin, kun poistettiin lääkkeiden verovapausoikeus, hammashoito. Tässä olisi pitänyt ihan selvästi niille, jotka jäävät vielä väliinputoajiksi, palauttaa lääkkeiden verovähennysoikeus siihen asti, kunnes tämä jo aikoinaan luvattu hammashoito toteutuu. Olisi luullut, että te olisitte valiokunnassa tätäkin pikuisen miettineet.

5 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas: Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton lähtökohta alun perin oli se, että kun tässä mentiin asteittain, vaiheittain eteenpäin, niin ensin olisi pitänyt ottaa vanhemmat ikäluokat. Tähän perustelu oli se, että kun sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, niin kuin sanoin, enemmän kuin kymmenen vuotta tätä asiaa oli käsitelty, niin esimerkiksi Hammaslääkäriliiton hyvin selkeä viesti valiokunnalle siihen aikaan oli se, että vanhimmat ikäluokat tulisi ottaa ensin, että kurottaisiin umpeen sitä, että kaikki eivät ole hammashuollon piirissä, molemmista päistä, että otettaisiin nuorista uusia ja vanhoista uusia aina vuosiluokka kerrallaan, niin kuin alkuun mentiin eteenpäin.

Tässä yhteydessä Hammaslääkäriliittokin muutti mielipiteensä. Ja kun kysymys on nyt yhdestätoista kuukaudesta, niin myönnän, ed. S. Kanerva, että emme enää halunneet lähteä riitelemään hallituksessa tästä asiasta. Kyllä vasemmistoliitto on tarpeeksi monessa asiassa yrittänyt muuttaa hallituksen esityksiä parempaan suuntaan. Tässä katsoimme, että tämä yhdentoista kuukauden ero on sen verran pieni, että ehkä tästä ei kannata enää niin paljon peistä taittaa, vaan pääasia on se, että kaikki ikäluokat tulevat järjestelmällisen hammashuollon piiriin. Sen juuri nyt valiokunta on halunnut turvata, että tähän asiaan ei tarvitse palata enää ja sitä ei tarvitse jättää mihinkään epävarmuuden tilaan, vaan lait on kirjoitettu ja pykälät on kirjoitettu. Ja nimenomaan voimaantulosäännös on kirjoitettu niin, että kaikki ikäluokat tulevat hammashuollon piiriin sen jälkeen, kun laki on hyväksytty määrättyssä aikataulussa.

6 Juha Rehula /kesk: Arvoisa herra puhemies! Ensimmäisen käsittelyn yhteydessä toin tältä osin keskustan kannan esille. Me olemme vuosia olleet esittämässä sitä, että hammashuollon laajennus olisi tullut toteuttaa vanhemmista ikäluokista alkaen, mutta samoin perustein kuin ed.

Stenius-Kaukonen äsken totesi, on kysymys yhdestätoista kuukaudesta. Niin kuin puheenvuorossanikin totesin, tämä on varmasti asia, josta koko eduskunta on yhtä mieltä, siitä, että hammashuollon laajeneminen koko väestön piiriin on sen verran iso asia, että tässä vaiheessa edes opposition ei kannattanut lähteä kyseisestä asiasta vastalauseita värkäämään. Nyt näyttäisi siltä, että tämä on menossa läpi. Kun tämä laki on laadittu muotoon, joka on niin sanotusti valmis, eli voimaantulosäännöksen kautta siirtymäsäännökset on hoidettu, niin siinä mielessä voi todeta, että asia on kunnossa. Aika sitten näyttää, kuinka siirtymäsäännös tulee toteutumaan, mutta siitä sitten väentävät jotkut toiset tahot myöhemmin.

7 Seppo Kanerva /kok: Arvoisa puhemies! En minä siitä puhunut, kenelle se olisi pitänyt järjestää, nuoremmille vai vanhemmille. Totesin vain, että onpa olemassa väliinputoajaryhmä ja palautettakoon sille verovähennysoikeus siihen asti, kunnes hammashoito tulee. Lupaus on lupaus ja tosiasiat ovat tosiasioita. Onhan se vuosia vanha lupaus olemassa, että seuraavana vuonna tulee hammashoito, vaan nyt se vasta on tulossa.

8 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas: Arvoisa puhemies! Vielä kannattaa sen verran tästä asiasta sanoa, että valiokunta on kantanut huolta vanhemmistakin ikäluokista. Miten se mietinnöstä näkyy? Se näkyy siinä, että olemme todenneet, että proteettisen hoidon tarve on suuressa määrin sidoksissa henkilön ikään ja hoidon rajaaminen korvausten ulkopuolelle on epätasa-arvoistavaa terveystaloutta.

Tässä nyt proteettinen hoito on jäämässä tämän ulkopuolelle. Tämä on asia, johon vaadittaisiin todella korjausta, koska tiedossa on, että mitä enemmän ikää on, sitä vähemmän omia hampaita on ja protetiikkaa tarvitaan. Tämän asian korjaaminen jatkossa on tärkeä tavoite, johon toivon ed. S. Kanervankin käyttävän energiaa.

9 Seppo Kanerva /kok: Arvoisa puhemies! En ole proteeseista puhunut mitään. Olen protestoinut kyllä, mutta en proteeseista puhunut mitään. (Ed. Stenius-Kaukonen: Aivan, siksi minä puhuin!)

10 Matti Väistö /kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä, että tässä asiassa päästään eteenpäin. Ky-

symys, jonka ed. Stenius-Kaukonen puheenvuorossaan äsken otti esille, että tämän rahoitus toteutuu epäoikeudenmukaisella tavalla, on jäänyt vähemmälle huomiolle.

Toinen kysymys on, että veteraanien ja ikään-tyneiden sukupolvien osalta olisi ollut aiheellista päästä jo ripeämmin eteenpäin. Pidän tärkeänä sitä, minkä ed. Stenius-Kaukonen otti esille, että veteraanipolvet saisivat todella myös proteettiseen hoitoon tuen, rahoituksen. Se on sille ikäpolvelle erityisen tärkeää.

Keskustelu päättyy.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 155/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 34/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 a §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 193/2000 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 35/2000 vp
Lakialoite LA 52/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Juha Rehula /kesk:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee siis sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamista. Muutos näyttää teknisesti. Kuitenkin on käynyt niin, että valiokunnan käsittelyssä on voitu todeta, että nyt tehtävillä muutoksilla on muunkinlaisia merkityksiä.

Se, että uutta maksukattojärjestelmää joudutaan vielä näin oleelliselta osaltaan korjaamaan saman vuoden aikana, jolloin laki on tullut voimaan, ei voi pitää hyvänä. Toisaalta tämä ei ole mikään ihme, kun muistaa tavan, jolla asiakasmaksulaki aikanaan eduskuntaan tuotiin ja käsiteltiin. Kaikki tapahtui kiireellä, eikä hallituksen esityskään ihan valmis ollut. Poliittiset paineet asian läpiviemiseksi miltei hinnalla millä hyvänsä löivät leimansa voimassa olevalle laille, kuitenkin niin, että ilmiselvien epäkohtien korjaamiseenkaan ei ollut valmiuksia. Osin niin tapahtui valitettavan ajanpuutteen vuoksi.

Asiakasmaksujen maksukattoa koskeva seurantajaksoesitys oli myös vuosi sitten esillä. Molemmissa vaihtoehdoissa, sekä nykyisin voimassaolevan että esityksen mukaisessa tavassa hoitaa asia, on sekä hyvät että huonot puolensa. Silloin valittiin kahdentoista kuukauden seuranta-aika lähinnä siitä syystä, että henkilö voisi käynnistää maksukaton piiriin pääsyn juuri sellaisella hetkellä, milloin hän eniten siitä voi hyötyä. Jos kuitenkin ajatellaan asiaa pidemmällä aikavälillä, vuodesta toiseen, ihminen ei voi omalla käytöksellään kuitenkaan kovin paljon vaikuttaa siihen, mihin aikaan vuodesta hänen kustannuksensa oman terveytensä ja sairautensa hoidosta syntyvät. Mutta niin kuin jo aikaisemmin totesin, laki piti saada voimaan. Perinpohjaiselle valiokuntavalmistelulle ei jäänyt riittävästi aikaa.

Nyt säädettävällä mallilla on siis joka tapauksessa hyviäkin puolia. Yksi niistä on se, että nyt tässä tulee yhtenäinen seurantajakso muiden terveydenhuollossa noudatettavien maksukattojen seurantajaksojen kanssa. Myös sairausvakuutuksen puolella olevia omavastuita seurataan kalenterivuositain.

Arvoisa herra puhemies! Tulevaisuudessa on päästävä tilanteeseen, missä meillä on vain yksi

ainoa maksukatto terveydenhuollossa. Nyt voimassa olevalla lailla on kuitenkin onneksi jonkin verran pystytty kompensoimaan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä korotuksia. Laki on siinä mielessä ollut hyvin myönteinen. Samaan hengetoon on tosin todettava, että hallituksen valitsema linja uudistusten rahoittamisesta maksukattojen korotuksilla ei ole oikea tie. Vaadittaessa yhtenäistä maksukattoa joudutaan joka tapauksessa uudistamaan koko sosiaali- ja terveydenhuollon maksupolitiikkaa. Jo tässä vaiheessa todettakoon, että yksisuuntaisesti vain maksujen korotuksilla tätä asiaa ei tule järjestää. On löydetävä myös muita rahoitusmalleja uudistettaessa lainsäädäntöä.

Viime vuosina vallinnutta tilannetta kokonaisvaltaisempaa käsittelyä me tarvitsemme, se on jopa välttämätöntä. Muun muassa tästä syystä keskusta on ollut kannattamassa ja tukemassa sosiaali- ja terveysvaliokunnassakin virinnyttä halua selvittää nykytilannetta tulevan vuoden kevään aikana. Hallitusta tähän velvoittanee eduskunnan aikanaan hyväksymä lausuma siitä, että asiakasmaksulain toteutumista seurataan.

Yhteinen tavoite tulee kuitenkin olla se, että paljon sairastavien omavastuuosuutta pystytään alentamaan. Tätä kautta asiakasmaksulaki ei siis suinkaan tällä yhdellä pykälämuutoksella tule valmiiksi. Oleellista on se, että ihmisillä olisi jatkossakin varaa sairastaa. Tämä on tärkeä asia, jota myöskään eduskunnan ei tule unohtaa. On liian paljon tilanteita, joissa varattomuuden vuoksi ei voida olla niissä hoidoissa, mitkä olisivat oman terveydentilanteen kannalta välttämättömiä. Tämän vuoksi keskusta on tukemassa vastalauseeseen kirjattua lausumaehdotusta. Ehdotankin, että lakia hyväksyessään "eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin, joilla asiakkaiden kustannettavaksi tulevaa maksuosuutta vähennetään nykyisestä".

² **Niilo Keränen /kesk:** Herra puhemies! En aio suinkaan vastustaa tämän lain hyväksymistä, mutta kun valiokunta tässä yhteydessä keskusteli siitä, että suomalaisten terveydenhuollon asiakkaitten maksurasitus on todella suuri, haluan vain esittää kannatukseni ed. Rehulan ehdotetulle lausumalle.

³ **Rakel Hiltunen /sd:** Arvoisa herra puhemies! Voisi ajatella tämän illan ansiokkaiden puheenvuorojen jälkeen, että eduskunnassa on sosiaali-

poliittinen puolue, niin yhteisin äänenpainoin sekä opposition että hallituspuolueiden edustajat ovat puhuneet kuntouttavasta työtoiminnasta, hammashoidon uudistuksesta juuri äsken ja nyt maksukatosta.

Vuosi sitten säädetty laki terveydenhoidon asiakasmaksujen katosta oli todella kauan kaivattu ja hyväksytty merkittävä uudistus. Muun muassa Suomen Diabetesliitto ja Reumaliitto olivat jo varmasti vuosikymmenen ajan jatkuvasti jaksaneet pitää asiassa kansalaiskeskustelua ja tuoneet asian tärkeätä päättäjien tietoon kunnissa ja eduskunnassa.

Tämän illan yhteinen sävy, sosiaalipoliittinen vastuu, on pitänyt sisällään myös yhden yhteisen nimittäjän. Ehkä kaikkein epäsuosituin käsite on, arvoisa puhemies, kustannusneutraalius. Se oli esillä myös, kun vuosi sitten hyväksyimme lakia terveydenhuollon asiakkaiden maksukatosta. Eduskuntaa huolestutti ja harmistutti se, että kunnille kustannusneutraalius tarkoitti sitä, että valtion osuutta tuleviin kustannuslisäyksiin ei saatu, vaan sen sijaan annettiin laki, jonka mukaan kunnilla on ollut oikeus nostaa terveydenhoidon asiakasmaksuja, perusmaksuja. Näin useimmat, uskoisin lähes kaikki, Suomen kunnat ovatkin tehneet. Asiakasmaksujen omavastuiden nousu tuli sitä kautta myös nyt asiakasmaksukaton piirissä olevien kansalaisten kannettavaksi.

Kunnissa on varmasti meneillään tarkka seuranta siitä, kuinka asiakasmaksujen kertymä katkaa maksukatosta seuraavat vapautukset. Helsingissä tiedetään jo tällä hetkellä maksukaton vapautuksen piirissä olevan yli 10 000 henkilöä. Ennakkotiedot kertovat sen, että kustannusvaikutus kaupungille tai kunnalle saattaa olla negatiivinen. Korotetut asiakasmaksut eivät kata kustannuksia.

Mutta, arvoisa puhemies, huoleni ei kyllä nyt ole syvimmillään kuntien kantokyvyn kestävyystä, vaan siitä, miten maksukattojärjestelmä toimii terveydenhuollon asiakkaiden kannalta. Ed. Rehula, vaikka laki oli kiireellä tuotu ja oli epävarmuustekijöitä jo tiedossamme, kun hyväksyimme lain, siitä huolimatta kyllä katson, että kaiken kaikkiaan myös terveydenhuollon asiakkaiden kannalta tämä on toiminut suhteellisen hyvin. Jonkin verran epävarmuutta etenkin suurissa kunnissa syntyi siitä, että informaatio ei kulkenut terveydenhuollon eri yksiköiden työntekijöille. Myös tietojärjestelmien yhteensovitta-

misessa oli ja on edelleen vaikeuksia, ainakin näin tiedän Helsingissä olevan.

On hyvä, että hallitus kuitenkin rohkenee tuoda jo nyt välittömästi tämän uudistuksen ja myöntää sen, että epäkohtia saattaa olla syntynyt. Suuri epäkohta on myös ollut siinä, että asiakkailta ei ole ollut selkeää tietoa, kuinka he voivat saada liikaa maksetun maksun takaisin. Nyt lakiehdotus, joka on käsittelyssä, tuo parannuksen tähän. Pidän sitä erittäin hyvänä. Hyvänä pidän myös sitä, että ne asiakkaat, jotka ovat nyt maksukaton jo ylittäneet, voivat harkita ensi vuodenvaihteessa, siirtyvätkö tähän kalenterivuosi-järjestelmään vai käyttävätkö nyt voimassa olevan lain mukaisen oikeutensa vielä alkuvuodesta olla keräämättä seuraavan vuoden kustannuksia maksukaton vapautusta varten.

Arvoisa puhemies! Aivan kuten ed. Rehula, minäkin esitän toivomuksen, että nyt sosiaali- ja terveysministeriössä ja hallituksen toimesta seurataan tarkkaan myös sitä, miten kaiken kaikkiaan terveydenhuollon asiakasmaksujen kasautuminen tapahtuu eri väestöryhmille. Onko niin, että kun Who:n raportissa yhtenä Suomea muistuttavana tekijänä mainittiin terveydenhoidon asiakasmaksujen taso, nyt on sellainen tarkkan harkinnan paikka, että tällä eduskunnalla on syytä odottaa terveydenhoidon yhden asiakasmaksujen katon aikaansaamista. Uskon, että tämä asiakasmaksukokemus antaa meille eväitä siihen.

4 Marjatta Stenius-Kaukonen /vas: Arvoisa puhemies! Ed. R. Hiltunen arvioi, että kaikki kunnat ovat nostaneet asiakasmaksuja. Näin varmaan pääosin on tapahtunut, mutta voin kertoa ed. Hiltuselle, että Tampereen kaupunginvaltuustossa olemme kaksi kertaa saaneet, puhun nimenomaan vasemmistolaiton valtuustoryhmästä, estetyksi sen, että laitoshoidon perusmaksua ei ole otettu käyttöön. Tänä syksynä se jälleen tuotiin uudelleen, mutta valtuusto budjettikokouksessa päätti, että maksua ei oteta käyttöön. Se on yksi niistä maksuista, joita voi pitää hyvin perusteettomana. Ed. Hiltusen kanssa olen varsin samaa mieltä esityksestä ja myöskin niistä näkemyksistä, mitä hän esitti tähän liittyvistä epäkohdista, mutta erityisesti sen kanssa, että kuitenkin kaikista puutteistaan huolimatta oli erittäin tärkeää, että maksukatto saatiin voimaan. Tämän näkemyksen jaan juuri sen takia, vaikka tiesimme, kun ed. Rehulakin totesi, että ei tämä nyt ol-

lut aivan viimeisen päälle valmisteltu, kun valtiokunnasta tämä viime syksynä lähti.

Vielä yhteen asiaan haluaisin todeta, elikkä ed. Hiltunenkin puhui tiedonkulun puutteesta, ja ikävä kyllä, on sanottava, että tiedonkulun puute ei ole johtunut aina vain siitä, että ei ole ollut tietoa, vaan sitä ei ole haluttu välittää. Itse uskon, että aika iso osa ongelmista on johtunut siitä, että kun laki tuli äkkiä voimaan, niin oli tyyppillinen muutosvastarinta, että tämä on huono juttu ja tämä aiheuttaa niin paljon lisätyötä, ettei haluttukaan tätä tietoa välittää. Itselläni on esimerkkejä siitä, esimerkiksi Tampereen yliopistosairaalan kolmelta poliklinikalta. Tämän syksyn aikana yhdellä poliklinikalla nämä maksulaput ja ohjeet ovat siististi siinä, mihin maksetaan.

Arvoisa puhemies! Yhdellä poliklinikalla on teline, jossa on sekä maksukortteja että ohjeita, mitkä maksut kuuluvat sille samalle kassalle, mihin poliklinikalla maksetaan poliklinikkamaksu. Tämä on mielestäni oikea tapa suhtautua tähän asiaan. Kahdella muulla poliklinikalla niitä lappuja ei ole ollut. Olenpa kaksi kertaa, kolme kertaa jättänyt yhdelle poliklinikalle aloitteen. Niin kuin sanonta on, kolmas kerta toden sanoo, kolmannella kerralla sain aloitteeseeni vastauksen, kun sanoin, että on jo kolmas kerta, ja sen jälkeen osastonhoitaja otti yhteyttä ja tietysti pahoitteli, että aikaisemmin ei ollut tähän ryhdytty ja samalla kyllä havaitsi, että aloitelatikkko tyhjennetään varsin harvoin. Sen syy on taas se, että potilaat varsin harvoin jättävät aloitteita. Tämäkin luvattiin tarkistaa, että varmuuden vuoksi katsotaan vähän useammin, mitä siellä on. Mutta jos poliklinikalla selkeästi tiedotettaisiin niistä vaikeuksista, missä nyt ollaan, uskallan väittää, että valtaosa olisi pystytty ehkäisemään sillä, että olisi tiedotettu heti, kun tietoa tuli. 1. päivänä tammikuuta tänä vuonna ei tietoa valitettavasti ollut, mutta heti kun tietoa tuli ja sitä olisi aktiivisesti alettu potilaille levittää, niin ei tarvitsisi nyt kissojen ja koirien kanssa hakea maksukuitteja menneeltä ajalta. Tämähän on selvä, että vanhusten kohdalla heidän omat mahdollisuutensa kuittisotaan ovat varsin puutteelliset, mutta näin olisi näiden maksutoimistojen henkilöstön työtä paljon säästetty, kun alusta asti olisi informoitu ja opastettu ja autettu ihmisiä niin, että heille maksukortti olisi laitettu ja sinne kirjoitettu nämä maksut ja neuvottu myöskin, mistä kaikista maksuista tähän saadaan merkinnät.

Keskustelu päättyy.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

11) Hallituksen esitys laeiksi osakeyhtiölain ja vakuutusyhtiölain 8 luvun 1 a §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 186/2000 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 37/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Juhani Sjöblom /kok:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys osakeyhtiölain ja vakuutusyhtiölain 8 luvun 1 a §:n muuttamisesta ei vaikuta kovin suurelta. Se merkitsee kuitenkin positiivisesti, kun toivotaan sijoituksia suomalaisiin pörs-siyhtiöihin, että se alentaa yhtiöiden kustannuksia, kun osakkaiden lukumäärä kasvaa, ja se mahdollistaa uuden tekniikan hyödyntämistä hallinnoinnissa. Tämä, kuten 2 kohdan, 4, 5 ja 7 kohdan lait, osoittaa, että hallitus toimii myösi yrittäjyyden eteen.

Keskustelu päättyy.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Hallituksen esitys laiksi aikuiskoulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 150/2000 vp
Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan mietintö TyVM 11/2000 vp

Toinen varapuhemies: Ensimmäisessä käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten toinen käsittely päättyy.

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan mietintöön sisältyvät kaksi lausumaehdotusta hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytöstä vuosia 2001 ja 2002 koskeissa työ- ja virkaehtosopimuksissa

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 196/2000 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

14) Hallituksen esitys laiksi autoverolain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys HE 197/2000 vp

Toinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

¹ **Seppo Kanerva /kok:** Arvoisa puhemies! Tämä vaikuttaa aika hyvältä lailta. Nimittäin on sellaisia ongelmia, joihin minäkin törmäsin. Käydessäni Kyproksella, erällä tuttavalla, joka on kymmenen vuotta asunut siellä, oli monta vuotta vanha auto ja hän manaili sitä, että kun hän tänä vuonna sattuneesta syystä ja henkilökohtaisesta syystä oli yhteensä enemmän kuin puoli vuotta Suomessa, vaikka on kymmenen vuotta siellä asunut ja aikoi ensi kesänä tulla Suomeen, hän ei saisikaan tuoda sitä autoa. Omalta osaltani sanoin, että tähän on kova ongelma, että pitääpä tässä hallitukselta kysyä tästä jotain. Tässähän tuleekin hyvä vastaus. Jos oikein ymmärsin, niin tämän tapainenkin asia menee tässä järjestykseen.

Keskustelu päättyy.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys laiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys HE 198/2000 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna tiistaina kello 14.

16) Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan tilisäännön muuttamisesta

Täysistunto lopetetaan kello 23.53.

Lähetekeskustelu

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 4/2000 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
